

Suomen kieli ja kirjallisuus: Mediatiedote

Tehtävä 1: Tutustu aiheeseen - Mikä on mediatiedote?

Mediatiedote (tai lehdistötiedote) on esim. sanomalehdille ja radiokanaville lähetettävä teksti, jossa kerrotaan uutisesta. Tapahtumasta voi tehdä tiedotteen sekä ennen tapahtumaa, että sen jälkeen. Ennakkotiedotteessa kerrotaan, millainen tapahtuma on tulossa ja jälkikäteen voidaan tiedottaa, miten tapahtuma sujui, kuinka paljon oli yleisöä yms.

Hyvässä tiedotteessa on kaikki tarvittava tieto selkeässä ja sujuvasanaaisessa muodossa ja se voidaan julkaista sellaisenaan. Tiedotteen voi julkaista myös esim. omilla verkkosivuilla ja/tai sosiaalisen median kanavissa.

Erilaiset tiedotetyypit

Ennakkotiedote

Tapahtuman ennakkotiedotteessa kerrotaan mitä on tulossa ja sen tarkoituksena on saada tapahtumalle näkyvyyttä mediassa (ns. puffijutut) ja sitä kautta yleisö kiinnostumaan ja tulemaan paikalle. Suuresta tapahtumasta saattaa olla useampiakin ennakkotiedotteita, esimerkiksi iso rock-festivaali voi laittaa erilliset tiedotteet mm. kun ensimmäiset esiintyjät julkaistaan, kun lipunmyynti on alkamassa ja kun ohjelmisto on kokonaan valmis.

Pienemmistä tapahtumista yleensä riittää yksi tiedote ja sen lähettäminen ja toivottu julkaiseminen kannattaa ajoittaa melko lähelle tapahtumaa, siten että yleisöllä on aikaa reagoida, mutta asia ei ehdi unohtua. Lisäksi on muistettava huomioida myös alueen lehtien ilmestymispäivät.

Jälkitiedote

Myös tapahtuman jälkeen voidaan lähettää tiedote, jossa kerrotaan, millainen tapahtuma oli, miten se sujui ja kuinka paljon paikalla oli väkeä.

Kriisitiedote

Aina kaikki ei mene hyvin ja silloin on tehtävä **kriisiviestintää**. Jos jotain ikävää tapahtuu, siitä kannattaa kertoa itse mahdollisimman pian. Varsinkin jos kyseessä on asia, joka melko varmasti tulee kuitenkin ilmi, skandaalin voi minimoida olemalla ensimmäinen joka tuo asian julkisuuteen. Nopealla kriisiviestinnällä voi vaikuttaa siihen, miten ja kuinka kauan aiheesta kirjoitetaan ja puhutaan. Kriisiviestinnässä kannattaa olla rehellinen (kuten kaikessa viestinnässä) ja pahoitella tapahtunutta. Negatiivisten asioiden peittäminen, niistä totuuden vastaisesti puhuminen, jälkikäteen selittely ja tarinan muuttaminen matkanvarrella usein johtavat kuitenkin vielä entistä suurempiin mainehaittoihin.

Kutsu lehdistötilaisuuteen

Pelkän tiedotteen sijaan tai lisäksi voi järjestää lehdistötilaisuuden, jolloin toimittajia kutsutaan paikalle tekemään juttuja. Kutsu lehdistötilaisuuteen on suppeampi, kuin tiedote; kutsussa kerrotaan missä ja milloin lehdistötilaisuus järjestetään ja hyvin lyhyesti, mistä tilaisuudessa kerrotaan. Laajemman tiedotteen voi antaa lehdistötilaisuudessa tai lähettää jälkikäteen sekä paikalla olleille, että muiden medioiden edustajille.

Tehtävä 2: Bongaa tiedotteita

Lehdet voivat julkaista niille lähetettyjä mediatiedotteita sellaisenaan, sen sijaan että toimittaja kirjoittaisi jutun tiedotteen tai lehdistötilaisuuden perusteella. Etenkin pienet ilmaisjakelulehdet, joilla on vähän toimittajia, julkaisevat paljon tiedotteita. Erotatko tiedotteet toimittajien kirjoittamista teksteistä? Tutki alueesi lehtiä ja etsi julkaistuja tiedotteita.

Tehtävä 3: Kirjoita mediatiedote

Kirjoita mediatiedote todellisesta tai kuvitteellisesta tapahtumasta. Jos olet mukana järjestämässä oikeaa tapahtumaa koulullasi tai jossain muualla, kirjoita tiedote siitä. Jos lähitulevaisuudessa ei ole todellista tapahtumaa, josta voisit kirjoittaa, voit hyödyntää tämän oppaan esimerkkitapahtumaa *Musiikkitapahtuma rypistys* tai keksi kuvitteellinen tapahtuma ja kirjoita siitä. Apuna tapahtuman keksimiseen voit käyttää *Tapahtuman ideointi*-tiedostoa.

Ohjeita mediatiedotteen kirjoittamiseen

Ihan aluksi kerro, että kyseessä on tiedote. Voit myös määritellä, milloin tiedotteen saa julkaista. Tiedotteen yläreunaan on tapana laittaa seuraavan kaltainen merkintä:

TIEDOTE

Julkaisuvapaa pvm/heti

Muista kertoa ainakin nämä:

- Mitä tapahtuu/on tapahtunut?
- Missä?
- Milloin?
- Kenelle suunnattu?
- Kuka järjestää + mahdolliset yhteistyökumppanit
- Paljonko sisäänpääsy maksaa / tapahtumaan on vapaa pääsy

Lisäksi voit kertoa:

- Odotukset osallistujamäärästä tai menneen tapahtuman kävijämäärä
- Jos ohjelma on laaja, nosta esille muutamia kiinnostavimpia juttuja
- Perustelut, miksi tapahtumaan kannattaa tulla
- Jälkitiedotteessa yleisöstä aistitut fiilikset / saatu palaute
- Kuinka turvallisuus / saavutettavuus on huomioitu tapahtumassa
- Tarpeellisia käytännön asioita (esim. säävaraus ulkotapatumassa, hygieniaohjeet tms.)

Lisää tiedotteen loppuun **yhteystiedot**, mistä toimittajat voivat halutessaan kysyä lisätietoja. Vaikka tiedotteen voisi julkaista sellaisenaan, joskus toimittajat haluavat kirjoittaa itse jutun tiedotteen pohjalta.

Liitä tiedotteen mukaan ainakin yksi **kuva**, jota media voi käyttää tekstin yhteydessä. Muista mainita kuvaaja.

Huomioi uutisarvo ja elävöitä lainauksilla!

Lehdet ja muut mediat julkaisevat tiedotteita ja tekevät juttuja aiheista, joilla on uutisarvoa.

Mieti siis, mikä omasta tapahtumastasi tekee uutisen. Jos tapahtuma järjestetään ensimmäistä kertaa, se on uutinen jo itsessään. Mikäli tapahtumaa on järjestetty jo aikaisemmin, uutinen voi olla esimerkiksi tapahtuman teema, pääesiintyjä/esiintyjälista, jokin uudenlainen ohjelmasisältö tms.

Voit elävöittää tiedotettasi käyttämällä lainauksia. Lainauksilla voi häivyttää tiedotteen tiedotemaisuutta ja antaa mielikuvan toimittajan tekemästä haastattelusta. Kun tekstissä ”joku ihminen sanoo jotain”, tiedotteesta tulee kiinnostavampi ja helpommin lähestyttävä. Jos muita ”haastateltavia” ei tiedotteen kirjoittamisen hetkellä ole, lainaa itseäsi (ilman lupaa toisten suuhun ei saa laittaa sanoja). Lainauksessa henkilö voi kertoa esimerkiksi mikä tapahtumassa tai sen järjestämisessä on hauskaa, tärkeää tai kiinnostava.

Nämä tehtävät vastaavat 9. luokan suomen kielen ja kirjallisuuden opetussuunnitelman seuraaviin sisältöihin ja tavoitteisiin:

S2 tiedon etsimisen ja tuottamisen taitoja, lähdekritiikki

S3 työelämän tekstilajit, tekijänoikeudet

T1 Ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä: Tavoitteena on, että oppilas ottaa vastuun itsestään viestijänä, ymmärtää erilaisten viestintäympäristöjen tavat viestiä, osaa rakentaa erilaisia puhetilanteita, havainnollistaa esitystään ja hallita vuorovaikutustilanteita. Oppilas pohtii omaa viestijäkuvaansa.

T4 Kannustaa oppilasta syventämään omaa viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä: Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustapoja ja viestintätapoja siten, että oppilas tulee tietoiseksi kehittämisikohteistaan. Harjaannutetaan oppilas vastuulliseksi viestijäksi erilaisissa viestintäympäristöissä. Harjaannutetaan arki- ja työelämän viestintäympäristöihin.

T5 Ohjata oppilasta kehittämään kielten ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisen kehittämissarpeita: Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita. Harjoitellaan referoimista. Syvennetään kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa.

T7 Ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarastoa: Syvennetään oppilaan tekstilajituntemusta ja käsitevarastoa.

T10 Rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämisikohteitaan tekstin tuottajana: Syvennetään ja vahvistetaan oppilaan tekstin tuottamisen taitoja erilaisissa tekstiympäristöissä. Annetaan ja vastaanotetaan rakentavaa palautetta.

T11 Tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja: Syvennetään oppilaan tekstikäsitystä, keskitytään erityisesti pohtivien ja argumentoivien tekstien tarkasteluun ja tuottamiseen. Kannustetaan oppilasta kiinnittämään huomiota sopivaan kielenkäyttöön. Hyödynnetään viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä.

T12 Ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana: Syvennetään tekstin tuottamisen prosessointia, kirjoitetaan yhteisöllisesti esim. verkossa. Vahvistetaan palautteen ja itsearviointin taitoja.

T13 Ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen säännöistä: Vahvistetaan tietoisuutta tekstien viestintätehtävästä. Tutustutaan työelämän tekstilajeihin: työhakemus, ansioluettelo, raportti. Laajennetaan tietoisuutta kielen rakenteista: lauseenvastikkeet, verbin nominaalimuodot. Vahvistetaan tietämystä kirjoitetun kielen säännöistä: mm. erilaisten välimerkkien tehtävät, lyhenteet, vierassanat.

T14 Harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen: Vahvistetaan opiskelussa tarvittavia tekstintaitoja: referaatti, tiivistelmä, muistiinpanojen tekeminen, lähteiden käyttö. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja opitaan merkitsemään omiin teksteihin lähteet asianmukaisella tavalla. Ohjataan oppilasta vastuulliseksi verkon käyttäjäksi.

T15 Ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia: Harjoitellaan käyttämään käsitteitä, joiden avulla tekstejä, niiden rakenteita ja kieltä voidaan tarkastella. Harjaannutetaan tarkastelemaan erityyppisiä tekstejä ja niiden sävyjä.

(Lähde: Keski-Savon opetussuunnitelma, 2016. Haettu 23.7.2025 osoitteesta <https://peda.net/opetussuunnitelma/ko2/pvo/oppiaineet/luokat-7-9/jk/suomen-kieli>)